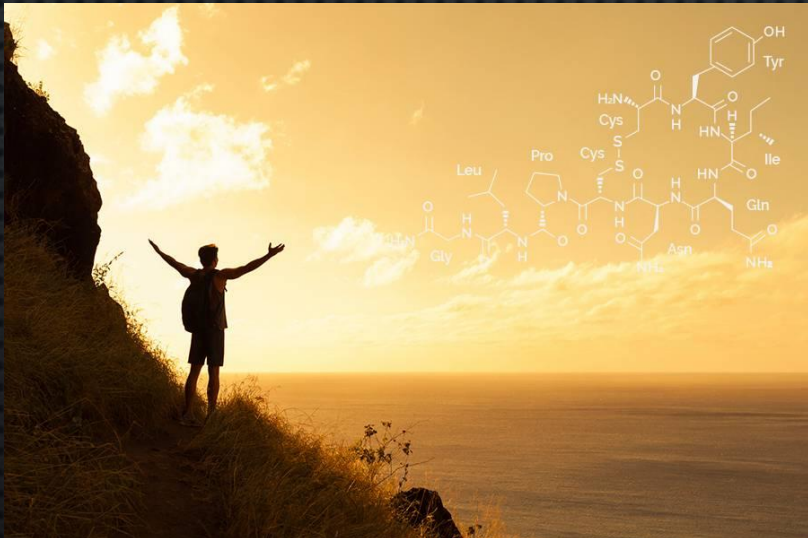

*THE SPIRIT OF THE LAW &
THE LAW OF THE SPIRIT:
Fostering Spirituality
in Our Children*

WHAT IS SPIRITUALITY?

- sensitivity or attachment to religious values
- the quality or state of being spiritual
 - of, relating to, consisting of, or affecting the spirit
 - of or relating to sacred matters
 - concerned with religious values
 - of or relating to supernatural beings or phenomena

WHAT IS SPIRITUALITY?

- ability to achieve meaningful experiences and forge genuine connections without physical/materials aids
- Commitment/adherence to חובות האבירים, not only חובות הלבבות

• לא תקם ולא תטר	• דביקות בה'	• אמונה בה'
• לא תשנא	• והלכת בדרכיו	• אהבת ה'
• לא תתורו	• אהבת הבריות	• יראת ה'

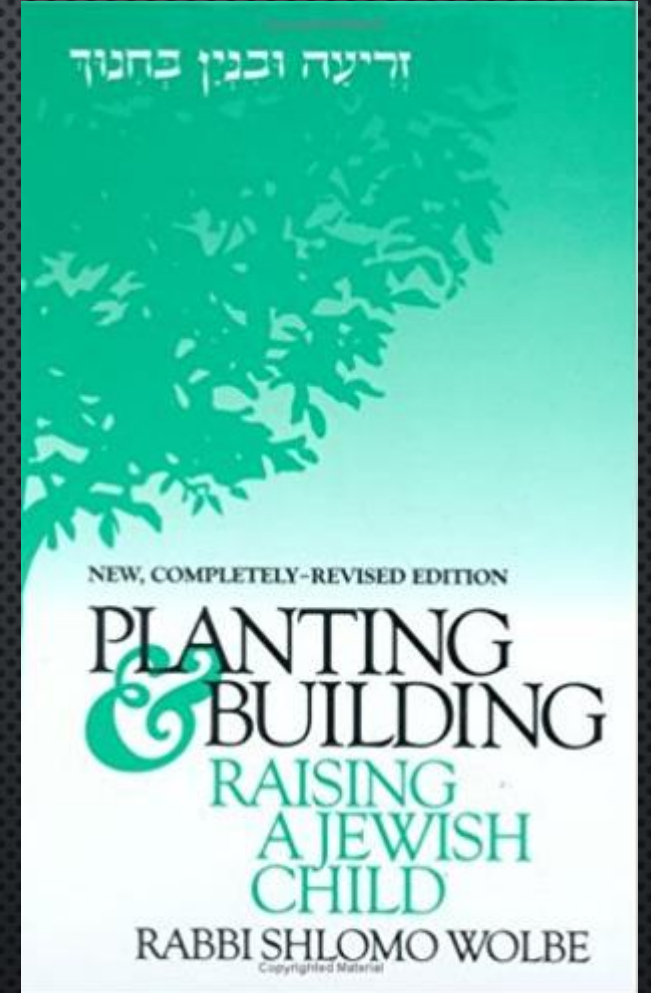
Why is fostering spirituality such a central and fundamental objective in Jewish parenting?

- We want our children to be “complete” עבדי ה'
- We don't want to raise our children to be “robots”, who merely mimic our actions and movements
- Central to our *Avodas Hashem*: רחמנא לבא בעי

HOW DO WE INSPIRE &
FOSTER SPIRITUALITY?

RAV SHLOMO WOLBE Z"l
1914-2005

בנין / BUILDING

זריעה / PLANTING

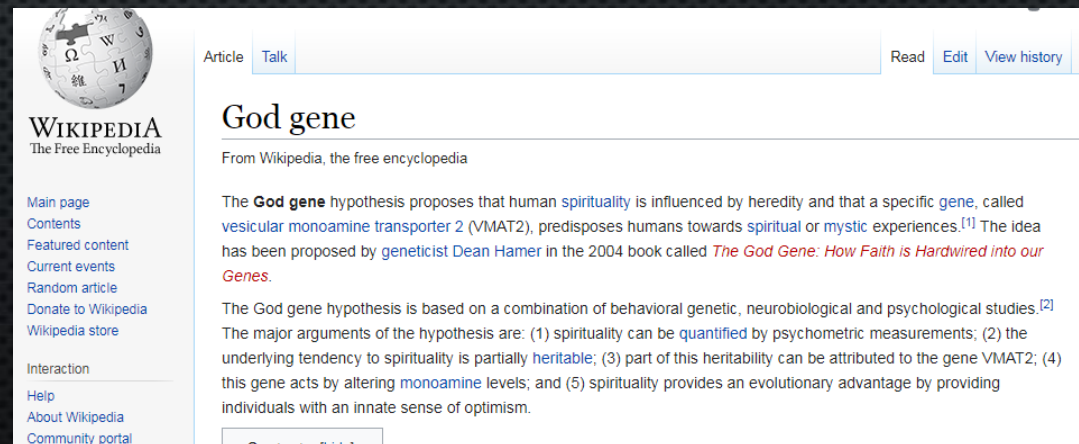
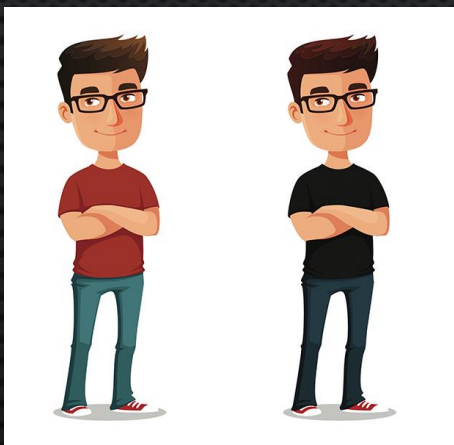
זריעה / PLANTING

זריעה / PLANTING

SPIRITUALITY:

- Is not acquired through a mimetic approach
- Develops in stages, over the course of a lifetime
- Never stops evolving, even into adulthood
- Varies from person to person (“God gene”)

LEAD BY EXAMPLE

- lead a spiritual life yourself
- particularly in these matters, avoid hypocrisy, or even the appearance of such
- Talking in shul can be a particularly toxic behavior, when trying to model for our children

דברים וז - וְשִׁנַּנְתֶּם לְבָבְכֶם וְדַבַּרְתֶּם בָּם בְּשִׁכְתְּכֶם בְּבֵיתְכֶם וּבְכָל־כֹּתֶךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּכֶם וּבִקְוֹמְכֶם

זוהר שם - בשבתך בביתך, לאנהגא גרמיה בביתיה בארח מישר ובאורח תקונא
דילפון מניה בני ביתיה, לאנהגא גרמיה עמהון בנחת ובחידו, ולא יטיל דחילו
בבני ביתיה יתיר, וכל עוברוי בביתיה בארח תקונא

Rabbi Ilan Feldman – Jewish Action Magazine:

“The question of imparting emunah to young children and teens is only a concern to parents and a society for whom emunah is a reality. Parents, teachers and other role models who don’t deal with God as a personal reality will have no questions about imparting this awareness to children, which points to the most effective way of imparting emunah to the next generation—living and demonstrating in our own discourse and relationships the opposite of jealousy, desire and longing for recognition.

“It means passing up opportunities for personal pleasure in favor of spiritual pleasure, which is all about connection to others, and to the Other. And it means living a life of humility, aware as we are that there is a God who put us here for a purpose. Opportunities to make these statements abound in daily family living: in how parents relate to each other, in how religious obligations are met, in what topics dominate casual conversation, in the style of parenting our children experience. Being a reliable and dependable parent, or a loving and loyal spouse, creates the context in which emunah in a God with similar characteristics can thrive.”

INTRODUCE SPIRITUALITY EARLY ON

- younger kids tend to be less skeptical and cynical than adults are when it comes to exposure and engagement in spiritual matters
- children are often quite imaginative and possess a great capacity for belief in more than they can see

ENCOURAGE AND WELCOME QUESTIONS

מגיע גיל שילדים שואלים שאלות. שאלות של ילד צריכות לקבל התייחסות רצינית, וצריך לענות להם לעניין. אם תמיד אומרים לילד: "את זה אתה לא מבין", "זה תבין כשתגדל", "אל תשאל כאלה שאלות טפשיות", אזי סותמים את יצר הידיעה של הילד. הילד רוצה לדעת, ובמקום לפתח אותו – עוצרים אותו.

צריכים לשמוח על כך שילד שואל, וצריכים לענות לו לפי יכולתו להבין. אפילו אם הוא שואל שאלות שמביכות קצת את ההורים – צריכים לענות לו עד כמה שאפשר, ולעשות זאת ברצינות.

RAV SHLOMO WOLBE Z"L
1914-2005

DON'T PRETEND TO HAVE ALL THE ANSWERS

- to be a person of faith means – by definition – that we do not have all the answers
- It can be incredibly reassuring to our children to hear us say the words, “I don’t know”

DON'T PRETEND TO HAVE ALL THE ANSWERS

- Encourage questions

An organization in Israel, which helps *charedi* (Ultra-Orthodox) people who want to leave the fold, includes stories on their web site of those who have left observance. When introducing the stories, they say:

The interviewees differ widely in their personality and in the way they reached the decision to leave. But they share a common overwhelming motivation: the desire to stop living a lie. They all testify to the loneliness and isolation they suffered when they began to question the Orthodox life. There was no one with whom they could share their struggle because no one is allowed to doubt the validity of Orthodox beliefs and social structure; such doubts are considered grave crimes. Punishment can be severe.

WHY OBSERVANT JEWS
LEAVE JUDAISM

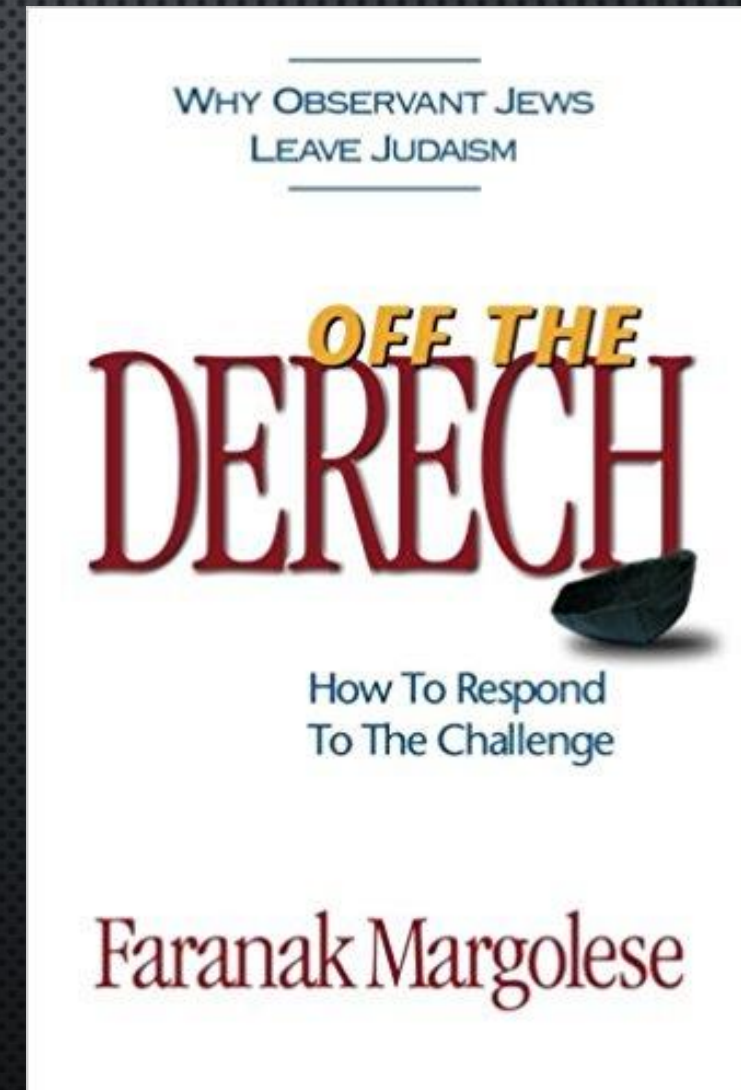
**OFF THE
DERECH**

How To Respond
To The Challenge

Faranak Margolese

DON'T PRETEND TO HAVE ALL THE ANSWERS

- Encourage questions
- The advantages of encouraging questions
- create a personal connection
- Questions cause teacher to learn
- Demonstrates the strength of Torah and the value of Torah

DON'T PRETEND TO HAVE ALL THE ANSWERS

מהר"ל ספר באר הגולה - הבאר השביעי - וראוי מי שירצה לדון
בדין האמת שלא יהיה מכעים לבעל מחלקותו...אך ראוי שיהיה
מודה לו, חומל עליו, ומדבר עמו בנחת...ואם לא יעשה כך ולא
יקבל דברי החולקים עליו באהבה רק ידחם, דבר זה בודאי חולשת
דבריו, שאומרים עליו שלכך דוחה דבריו...ובפרט אותו שלא כוון
לקנתר רק להגיד האמונה אשר אתו, אף אם הדברים הם נגד
אמונתו ודתו, אין לומר אליו "אל תדבר" ו"תסתום דברי פיד",
שא"כ לא יהיה בירור הדת.

TEACH SPIRITUALITY THROUGH 'EVERYDAY MOMENTS'

- express gratitude and *bitachon*
- *brachos, asher yatzar, bentching*
- “*Baruch Hashem*”, etc. or even more importantly, less formal/scripted

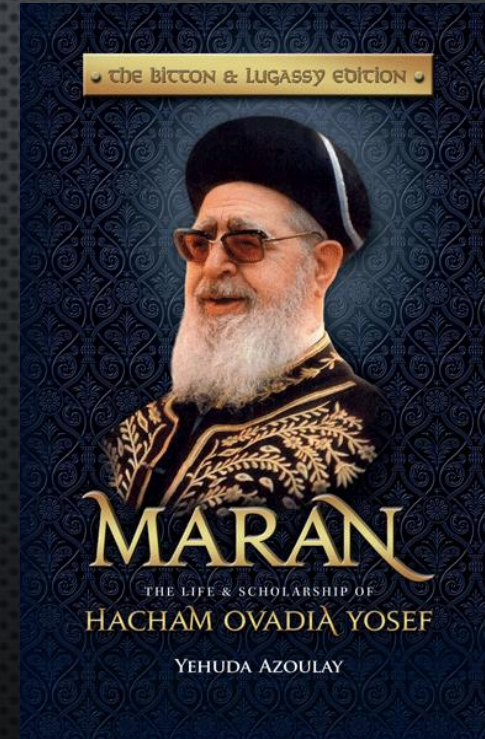
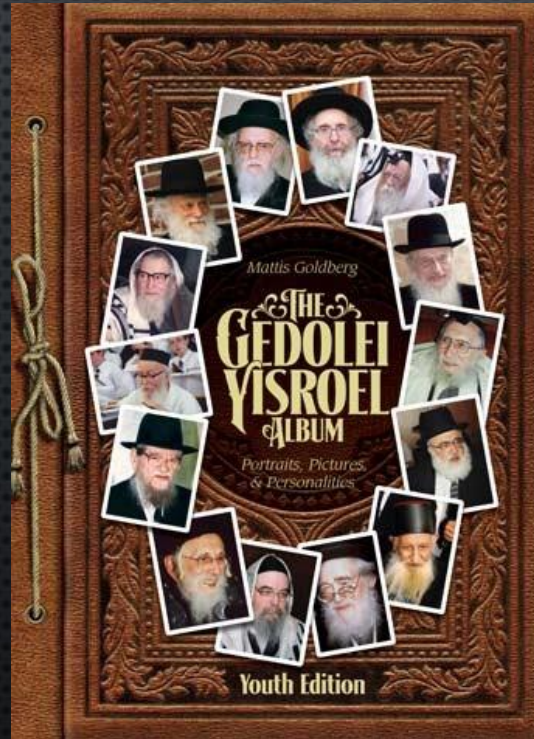
INSTILL AN APPRECIATION OF NATURE

- Appreciate the grandeur and beauty of the natural world (although don't push it)
- התלמדות

TELL STORIES

- At times, can be very motivating
- Be mindful/careful of risks with “*gedolim* books”

CONTEMPORARY CHALLENGES IN FOSTERING SPIRITUALITY

- Society's obsession with materialism
- Infiltration of technology
- Hectic lifestyles, both parents working, always running, etc.
- * (unique challenges that affect the modern Orthodox community...)

BRINGING KIDS TO SHUL

בית-כנסת ותפילה

יש להזהיר על כך שלא להביא את הילדים לבית-הכנסת בגיל מוקדם מדי. הילד אינו יודע כלל מה קורה בבית-הכנסת. הוא אינו מבין את סדר התפילה, אינו קורא בסידור, ובוודאי שאינו מתפלל. בבתי-הכנסת רואים שהילדים מסתובבים במשך התפילה, הם עצמם אינם מתפללים, ושאר הנוכחים גם הם לא מצליחים להתפלל כמו שצריך. באופן טבעי הם יסתובבו, ישחקו, יפריעו למבוגרים להתפלל.

אבל, הבעיה העיקרית איננה ההפרעה שהילד גורם לאחרים. הבעיה הגדולה היא החינוך של הילד עצמו. הילד צריך לדעת מהרגע שרגליו דורכות בבית-הכנסת שזה מקום מיוחד. כאן צריך להיות מורא מקדש. יש לתת לו את

RAV SHLOMO WOLBE Z"L
1914-2005

BRINGING KIDS TO SHUL

ההרגשה שכאן אי־אפשר לשחק. אם הוא קטן מדי ואי־אפשר לצפות ממנו להתנהגות שמתאימה לבית־הכנסת – אין להביא אותו לבית־הכנסת. ככל שמאחרים את תחילת הביקור בבית־הכנסת, והילד מבין יותר טוב את הנעשה שם – החינוך יהיה יותר טוב, והיחס לבית־הכנסת יהיה נכון יותר בהמשך דרכו^(*). אם הילד התחיל להגיע לבית־הכנסת מגיל צעיר, ובית־הכנסת נהפך אצלו למגרש משחקים – יהיה קשה מאוד לשנות את ההרגלים שלו ולטעת בו את ההרגשה של מורא מקדש.

RAV SHLOMO WOLBE Z"L
1914-2005

BRINGING KIDS TO SHUL

לעיתים קרובות רואים מחזות שאינם ראויים. הילדים
מסתובבים בקירבת ארון הקודש, על יד הבימה,
ובראש-השנה עומדים בזמן תקיעת שופר, ואפילו צוחקים
כאשר התוקע אינו מצליח בתקיעתו. לתת לילדים להסתובב
כך – זה חוסר אחריות מצד ההורים. זה הרס של כל
ה"מורא מקדש" שהיה צריך להיות לילד, ומי יודע אם יהיה
אפשר אי פעם לתקן את הנזק שנגרם.

RAV SHLOMO WOLBE Z"L
1914-2005

BRINGING KIDS TO SHUL

צד נוסף שדורש תשומת לב, לאיזה בית-כנסת אנו לוקחים את הילדים. מאוד לא מתאים לקחת את הילדים לבית-כנסת שבו מדברים בזמן התפילה. התפילה צריכה להיות במקום רציני, והרצינות הזו היא שתיקלט אצל הילד. אין זאת אומרת שצריך להתפלל עם הילדים דווקא בישיבה. אדרבא, התפילה בישיבות בדרך כלל ארוכה יותר, ולילדים קשה להתפלל באריכות ולשבת בשקט זמן רב. צריך למצוא בית-כנסת שממלא את התנאים הנדרשים: התפילה מסודרת, לא מדברים בזמן התפילה ובזמן קריאת התורה, לא מאריכים יותר מדי ולא חוטפים יותר מדי.

RAV SHLOMO WOLBE Z"L
1914-2005

BRINGING KIDS TO SHUL

בתפילה צריכה להיות נשמה של יהודי. אם מכריחים את הילד להתפלל כהרגל חיצוני, ואולי גם מכים לו אם אינו מתפלל, ממאיסים עליו את התפילה. אחר־כך, כאשר הוא כבר בחור מבוגר – אין לו שום קשר נפשי עם התפילה, והאשמה רובצת על ראשם של ההורים שהכריחו אותו להתפלל בגיל מוקדם מדי.

RAV SHLOMO WOLBE Z"L
1914-2005

חנוך לנער על פי דרכו

PARENTAL GUIDANCE

Suggested

PERSPECTIVES ON JEWISH PARENTING IN AN EVER-CHANGING WORLD

NOVEMBER 28

Parenting on Purpose:
The Goals, Objectives
and Measures of
Jewish Parenting

DECEMBER 5

**The Halachic
Parameters of
Chinuch:** Through
Ages and Stages

DECEMBER 19

**The Spirit of the Law &
the Law of the Spirit:**
Fostering Spirituality in
Our Children

DECEMBER 26

**Stepping In
and Stepping Aside:**
Inspiring Independence
in a Scary World

JANUARY 2

**"The Times They
Are A-Changin':"**
Jewish Parenting
in the 21st Century

JANUARY 9

**Square Pegs and
Round Holes:** Torah
Perspectives on Raising
Challenging Children

NEXT WEEK...

STEPPING IN & STEPPING ASIDE: Inspiring Independence in a Scary World

